אילימא תחתיו דזב °מאיש אשר יגע במשכבו נפקא אלא הנוגע בכל אשר יהיה הזב תחתיו ומאי ניהו עליון של זב (והנישא נמי יטמא ומאי ניהו נישא מ"מ והנשא כתיב) *נתקו הכתוב מטומאה חמורה והביאו לידי טומאה קלה לומר לך שאינו מטמא אלא אוכלין ומשקין איסור נתקו הכתוב מטומאה חמורה דלא מטמא אדם לטמא בגדים אבל אדם או בגדים ליטמא אמר קרא יטמא טומאה קלה משמע ותחתונו של בועל נדה מנלן דתניא °ותהי נדתה עליו יכול יעלה לרגלה ת"ל *וטמא ז' ימים ומה ת"ל ותהי נדתה עליו שיכול לא יטמא אדם וכלי חרס ת"ל ותהי נדתה עליו מה היא ²מטמאה אדם וכלי חרס ³אף הוא מטמא אדם וכלי חרס אי מה היא ⁴עושה משכב ומושב לטמא אדם לטמא בגדים אף הוא עושה משכב ומושב לטמא אדם לטמא בגדים ת"ל וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא שאין ת"ל וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא ומה ת"ל וכל המשכב אשר וגו' ⁵נתקו הכתוב מטומאה חמורה והביאו לידי טומאה קלה לומר לך שאינו מטמא אלא אוכלין ומשקין *פריך רב אחאי אימא נתקו הכתוב מטומאה חמורה והביאו לטומאה קלה דלא ליטמא אדם לטמויי בגדים אבל אדם ובגדים ליטמא אמר רב אסי יטמא טומאה קלה משמע אימא ותהי נדתה עליו כלל וכל המשכב פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט משכב ומושב אין מידי אחרינא לא אמר אביי יטמא ז' ימים מפסיק הענין הוי כלל ופרט המרוחקין זה מזה *וכל כלל ופרט המרוחקין זה מזה אין דנין אותו בכלל ופרט רבא אמר לעולם דנין וכל ריבויא הוא מתקיף לה רבי יעקב אימא כהיא מה היא לא חלקת בה בין מגעה למשכבה לטמא אדם ולטמא בגדים לחומרא אף הוא לא תחלוק בו בין מגעו למשכבו לטמא אדם ולטמא בגדים לקולא *אמר רבא עליו להטעינו משמע: מפני שהן בועלי נדות וכו': אטו כולהו בועלי נדות נינהו א"ר יצחק מגדלאה בנשואות* שנו: והן יושבות על כל דם וכו': תניא אר"מ אם הן יושבות על כל דם ודם תקנה גדולה היא להן אלא שרואות דם אדום ומשלימות אותו לדם ירוק דבר אחר *יום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה מתקיף לה רמי בר חמא ותספרנו ואנן נמי ניספריה דקיימא לן *מקצת היום ככולו אמר רבא אם כן שכבת זרע דסתר בזיבה היכי משכחת לה והא מקצת היום ככולו אי דחזאי בפלגא דיומא ה"נ הבא במאי עסקינן (א) דחזאי סמוך לשקיעת החמה וליקום ולימא ליה לקרא כי כתיבא סמוך לשקיעת החמה כתיבא אין על כרחך *שבקיה לקרא דאיהו דחיק ומוקי אנפשיה בעי רמי בר חמא *פולטת שכבת זרע מהו שתסתור בזיבה ¹רואה היתה וסותרת

*) [נ"א: בנישואין]

או

רש"י

אילימא תחתיו דזב. דהוא מדרס הזב: ומאי ניהו נישא. נגד הנישא על הזב מאי קעמא. והנשא והנישא כתיב לא ידענא מאי היא ונראה בעיני שהוא פי' משובש: נתקו הכתוב מטומאה חמורה. מדכתיב* וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא והנשא אותם יכבס בגדיו ומדלא ערבינהו וכתוב וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו והנשא אותם יכבס בגדיו ואפסקינהו ביטמא מכלל דהאי יטמא לאו באדם ובגדים קמיירי אלא באוכלין ומשקין והנשא אותם מדרש במורת כהנים* לנשא משכבו ומושבו של זב: אימא. להכי אפסקינהו קרא דלא יטמא אדם לטמא בגדים שעליו להכי כתב יטמא דלאדם לחודיה טמא או אם נגעו בגדים יהו בגדים טמאים ולא הוא: יעלה לרגלה. יעלה לסופה. כגון בא עליה בששי שלה יטבול בליל המחרת כמותה: ז' ימים. ואפילו בא עליה בשביעי: מה היא מטמאה אדם. לטמא בגדים שעליו דאמי בכל ומומר ממשכבה אף הוא מטמא אדם לטמא בגדים שעליו: וכלי חרס. בהיסט. ואע"ג דאין כלי חרס מקבל טומאה אלא מאוירו בהיסט זב חבה מיטמא כדכתיב (ויקרא טו) (כל כלי)* חרס אשר יגע בו הזב ואמרי' במכילתין* איזהו מגעו שהוא ככולו הוי אומר זה היסטו: שאין ת"ל וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא. שהרי כבר נאמר ותהי נדתה עליו ובדידה כתיב [שם] וכל הנוגע במשכבה יכבס בגדיו: מטומאה חמורה. שלא יהיה משכבו חמור כמשכבה לטמא אדם ובגדים שעליו: אבל אדם ובגדים. או אדם אם תגע* בו או בגדים אם תגע* בהם: מידי אחרינא לא. כגון אדם וכלי חרס: וכל המשכב ריבויא הוא ולאו פרטא: אימא כהיא. בועלה כמותה דהא אקשינהו קרא: לחומרא. שהיכן מטמאין אדם לטמא בגדים: אף הוא לא תחלוק בין מגעו למשכבו. ולקולא שניהם לא יטמאו דהא במשכבו פשיטא לן שנתקו הכתוב הלכך במגעו נמי שאם נגע באדם לא יטמאנו לטמא בגדים דהא כתיב [שם] ותהי נדתה עליו דהוקשו הוא והיא בהאי קרא: עליו. להחמיר משמע ולא להקל: אטו כולהו בועלי נדות נינהו. והא איכא פנויים: אם הן יושבות על כל דם ודם. שהן רואות בין טמא בין טהור יושבות עליו ז' ימי נדתה שהמתיל* מניינה משנשתנה מראה דם ומונה ז' ימים: תקנה גדולה היא להם. אבל אינן עושות כן אינן מונות אלא מראייה ראשונה כשמרגשים חוה קלקולה שרואה דם אדום ומשלימתו לדם ירוק כגון ראתה ירוק תחלה סבורה היא שהיא טמאה ומונה ממנו ז' ימים וכשרואה בחמישי שלה דם אדום אינה משמרת אלא שני ימים להשלים ז' לראייתה הראשונה והיא צריכה למנות מראייה שניה: יום שפוסקת בו. כשהיא רואה ג' רצופים לאחר ז' ימי הנדה והיא זבה ופוסקת באמצע היום סופרת אותו קצת היום שעד הערב למנין שבעה נקיים ואנן ז' נקיים שלמים בעינן לזבה: א"כ. לענין נקיים מקצת היום ככולו זב שפסק והתחיל לספור ולאה קרי וקיי"ל דסותר אותו היום ותו לא כדאמרינן בשמעתא קמייתא (לעיל דף כב.) ולאי מקצת היום ככולו מאי סותר הא ליכא קצת היום לבא: אי דחזאי בפלגא דיומא כו'. קושיא היא. ומשני ולימא ליה לקרא כו' בתמיה: וקא מהדר לאוקמי אמקפסיה אין על כרחיך שבקיה לקרא כו'. דכיון דקיי"ל בכל דוכתי מקצת היום ככולו איהו דחיק ומוקים אנפשיה בסמוך לשקיעת החמה: פולטת. כגון ששמשה בזוב ופסקה והתחילה למנות ופלטה מהו שתסתור מניינה הא דקיי"ל [שבת פו.] דפולטת טמאה משום רואה היא וסתרה:

*) [נ"א: בנישואין]

או

תוספות

והנשא כתיב · תמה ר"י· שיטה דבמסורת הוא מלא מיהו מליט שבמסורת הוא חולק על הש"ס במסכת שבת (דף נה:) גבי בני עלי מעבירים כתיב ובמקראות שלנו כתיב מעבירים מלא: מה היא מטמאה אדם וכלי חרס · משום דבהיסטא (ל"ג ס:) גבי טמאה נבלה ומדרס *אע"ג דמטמא שאר בגדים שעליו אינו מטמא אדם וכלי חרס לכך נקיטינהו הכא: כלל ופרט המרוחקין זה מזה · מפורש בפ' האוכל (ב"ק סה.): תניא א"ר מאיר וכו' · לרבי יוחנן דאמר בפ' כל היד (לעיל יט:) ירד ר"מ לטעמו של עקביא בן מהללאל ומיתא דם ירוק יפרש דם ירוק דהכא לא ירוק ממש כי ההוא דלעיל אלא דיהה ממש וכן לעקביא מטמאה סתית דם ירוק דיהה מדם ירוק שהוא טמא ולעיל פי' בע"א: סופרתו למנין ז' · ולי"ת *) ודאמר בכולה שלין* [ובמס' מיל] (דף סו:) מקצת היום ככולו וזבה גדולה אמר התם דמשכחת אליביה ברואה בין השמשות ופי' כשתים סובר דהאי פריך לקמן (דף סח.) לרב דאמר יום שפוסקת בו עולה למנין שבעה ורב כסיתאי אמרה לשמעתיה וי"ל דר' יוסי לית ליה מקצת היום ככולו אלא בסוף ספירה כמו שומרת יום אבל בתחלה כמו שאומרים טיתים מודה דלא אמרינן ומה שקשה מפ"ק דר"ה (דף י.) מפרש בסוף *מכילתין* בע"ה*: דאיהו דחיק ומוקי אנפשיה · אין האמת כן מופריך בפ' בת"ח (לקמן דף סח.) ורב כסיתאי אמרה לשמעתיה: רואה היא וסותרת · אור"י דמשכחת בשמשה בהיתר שנסתור ע"י פליטה אחר ראייה ג' ימים רצופין דקי"ל כרבנן בפ' ר' עקיבא (שבת פו:) דבעינן שש עונות שלמות אי"נ אחר ראייה אחת ולאחר תיקון רבי זירא* דסופרת שבעה נקיים על טיפת דם כחרדל דמסתמא צריך נמי נקיים מזרע דכעין דאורייתא תיקן ומכאן אשה ששמשה וראתה מיד אין לה להתחיל לספור נקיים עד אחר יום ד' דבעינן ו' עונות שלמות וכן פסק ר"ת ואפילו רבא דפליג הכא אדרמי בר חמא נראה דחזר בו מדלא השיבו

◆

תוספי הרא"ש

מאי תחתיו אילימא תחתיו דזב מאיש אשר יגע במשכבו נפקא אלא כל הנוגע בכל אשר יהיה הזב תחתיו טמא נתקו הכתוב מטומאה חמורה וכו' ופי' פרכתיב בכל אשר יהיה תחתיו יטמא והנושא אותם יכבס בגדיו ולא ערבינהו וניכתוב וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו והנישא אותם יכבס בגדיו ואפסקינהו ביטמא מכלל דהאי יטמא לאו באדם ובגדים קאי אלא באוכלין ומשקין ובספרים כתוב מאי ניהו נישא ומ"ש והנשא והנישא כתיב וכתב רש"י לא ידענא מאי היא ונראה בעיני שהוא פי' משובש ובתשובות כתב דה"ג דכתיב וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא עד הערב והנושא נמי יטמא ומאי ניהו נישא מ"מ והנישא כתיב נתקו הכתוב כו' וה"פ והנוגע בכל אשר יהיה תחתיו דזב בא הכתוב ולימד על המרכב שיטמא במגע דהאי קרא בתר מרכב כתיב וחלק משאר מגעו שמגעו מטמא אדם ולא בגדים ושאר מטמא אדם לטמא בגדים כדמסיים ביה קרא והנושא אותם יכבס בגדיו וקאי אכל האמור בענין זב עצמו ומעיינותיו ומשכבו ומרכבו כולן מטמאין במשא את האדם לטמא בגדים והכא דרשינן דהאי דכתיב והנושא חסר וא"ו למידרשית אנישא לעליונו של זב דקאי אנישיה דקרא דכתיב ביה יטמא עד הערב טומאה קלה ונתקו הכתוב מטומאה חמורה שלאחריו וה"ק הנוגע במרכב הזב יטמא טומאה קלה לטמא אוכלין ומשקין וכן הנישא על הזב וע"כ דרישא דנישא אטומאה דרישא קאי ולא אטומאה דסיפא דטומאה דסיפא כתיב ביה אותם ותבי נישא לא שייך אותם אלא אותם אמקרא קאי דקרינן נושא ודרשא דמסורת אנישא דקרא ועל [illegible] הספ' שכתוב בפי' מאי תחתיו אילימא תחתיו דזב מאיש אשר יגע במשכבו נפקא הקש' דהאי קרא לאו במשכב כתיב אלא במרכב מוקי לה בת"כ · ועוד הה"ל לאקשויי דהבי משכב כתיב יכבס בגדיו והכא כתיב יטמא עד הערב ועוד היכי מוקמינן לה באוכלין ומשקין הנוגעים בעליונו הא אין להם טהרה [illegible] והכא כתיב יטמא עד הערב: ופריך אימא ניתקו הכתוב מטומאה חמורה כו' כלומר מאי דהנישא יש לו דין של נוגע במרכב הזב דלטא הנישא יש לו דין המרכב הזב דמטמא אדם או בגדים: והנשא כתיב חסר וא"ו · תימה דבמסורת משמע שהוא מלא (שכתוב בו לית מלא) ומיהו מצינו בכמה מקומות שהתלמוד חלוק על מסורת הספרים בשבת פ' במה בהמה אמר רב הונא בריה דרב יהושע מעבירים כתיב ובכל הספרים שלנו כתיב מעבירים: מה היא מטמאה אדם וכלי חרס · פרש"י אדם לטמא בגדים שעליו כלי חרס בהיסט אף בועל נדה כן והקשה [illegible] רבסוף ובין תנן בועל נדה כטמא מת אלא שחמור ממנו בועל נדה שמטמא משכב התחתון כעליון · ולפרש"י ליתני נמי שמטמא אדם לטמא בגדים וכלי חרס בהיסט והדרך הוא דאדם וכלי חרס דנקט היינו דוקא אדם ולא בגדים שעליו וכלי חרס במגע ולא בהיסט · ותימה א"כ אמאי נקט כלי חרס וי"ל משום שמצינו בטומאות שמטמאין בגדים וכלי שטף ואין מטמאין אדם וכלי חרס כדתנן בפ' בתרא דזבים כל המטמא בגדים בשעת מגעו מטמא כלי שטף במגע אבל לא אדם וכלי חרס · (או בת"כ) [ובת"כ] דריש ליה מקרא בפרש' ויהי ביום השמיני מנין לעשות שאר כלים כבגדים ת"ל יטמא או יטמא יכול יטמא אדם וכלי חרס ת"ל בגד בגד מה בגד מטמא אינו מטמא אדם וכלי חרס · והא דאמרינן בסמוך עליו להטעינו משמע לאו להחמיר עליו לגמרי כמו בנדה · אלא במקצת לטמא אדם וכלים במגע · וכן פי' רבינו שמשון בפ"ט כלים. והביא ראיה מתוך ברייתא דת"כ דתאני התם בתר דקאמר ניתקו הכתוב מטומאה חמורה לקלה גבי משכב נמצאת אומר משכבו כמגעו מה מגעו מטמא אחד ופוסל אחד אף משכבו מטמא אחד ופוסל אחד · ת"ל דלאו ראיה היא אדרבא משמע משכבו כמגעו והיינו במה שנגע בבועל נדה כדאמר לעיל בפ"ק מאת לאת שבנות משכבה ומושבה כמגעה מאי לאו מה מגעה לא מטמא אף משכבה לא מטמא אלמא לבאורה משמע דמגעה היינו שנגע בנדה אע"ג דלבתר הכי דחי ליה · אימא משכבה [illegible] עצמה ועוד דלשון דברייתא דתלמודא משמע שאין בועל נדה קל מנדה אלא לענין משכב ומושב דפרט בו הכתוב ונתקו מטומאה חמורה אבל כל שאר חומרות שבנדה ישנן בבועלי נדה והאי דקאמר מה היא מטמאה אדם היינו במשא ובמגע ובמעיינותיה · ומה שהקשה השר מקוצי מפט' ובין ע"כ תנא ושייר הוא איכא מעיינות כדשוכח לקמן בשמעתא רבזוק שסיפר עם ר"ג וניתזה צינורא מפיו ונפלה לו לר"ג על בגדיו שקרם אצל אשתו לידע אם בועל נדה אלמא מעיינות מטמאין אלא תנא ושייר מעיינות וכל שאר טומאות של נדה ולא נקט אלא טומאה קלה של משכב ומושב שאינן מטמאין אלא אוכלין ומשקין · והך נימא ליתא בטמא מת : אם הן יושבות על כל דם ודם תקנה גדולה היא להם · פי' אם ויושבות דם אדום אחר דם ירוק יושבות עליו ז' נקיים משום דספקא להו אם דם ירוק טמא אם לאו ולכן לכתחילה נוהגות טומאה בדם ירוק וכי הויא בתר הכי דם אדום יושבות ז' על אותו דם אדום · זו תקנה גדולה היא להם

עין משפט נר מצוה

טו א מיי' פ"ו מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה ג':

טז ב מיי' שם פ"ח הלכה א':

יז ג [illegible]

יח ד [illegible]

יט ה [illegible]

כ ו [illegible]

כא ז [illegible]

גי' מהרש"א אע"ג דמטמא בגדים שעליו ושאר בגדים אינו מטמא אדם וכלי חרס כו' כצ"ל

מוסף רש"י

רואה היתה וסותרת. [illegible]

הגהות הב"ח

(א) גמ' [illegible]

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תד"ה סופרתו למנין ז' ולי"ת ס"ס דאמר ר' יוסי כצ"ל:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones